

Maisiin desetletni brezuspešni napor s čopičem, oslepel umetnik, njena požrtvovalnost — šaroviti niz postav, opredelih z nežno toplino Kiplingovega peresa, ki ume slednjemu svojemu literarnemu stvoru vdehniti življenje in barvo, je mil in mikaven. —

V nepredolgi dobi je izšlo že v drugi izdaji poznato delo velikega sodobnega nordijskega dušeslovca Hamsuna, romanopisca pretresljivih, bizarno zasnovanih in mojstrsko opazovanih pripetljajev ubogega človeka. To je eden izmed najbolj slovečih modernih romanov severne književnosti. Ljubitelji okusne tiskarske opreme bodo veseli knjige tudi s te plati.

*A. Debeljak.*

**Demokracija kot ideja.** Učinki svetovne vojne so čudoviti. Doslej prevladujoče ideje izgubljajo svojo privlačnost, rode se nove in preobrazujejo umstveni svet. Predvsem se opaža, da zmaguje demokracija; v boju za njo in proti njej se deli stari svet; stare družabne, društvene in strankarske discipline se mehčajo: nov svet se rodi. Kaj pa je demokracija? Demokracija je čut ljudstva, da smo si ljudje enaki, da ima vsaka individualnost pravico uveljaviti se, da ima pravico in voljo do svobodnega duševnega razvitka. Zato demokracija, umstveno predelana in dosledno izvedena, izzveni v samodolobbi naroda kot etnični in kulturni skupini posameznikov, ki so pred vsem psihično enotni. Demokracija je torej kulturno bistvo, ne zgolj oblika, je bolj čut kot znanost. To dokazujejo pestri primeri iz naših dni, ko se tudi v demokratičnih oblikovnih skupinah ločijo duhovi. Primeri: Socialno-demokratična stranka na Nemškem je izobčila iz svoje srede svojega prvega znanstvenega teoretika, Karla Kautskega, moža svetovnega imena. On je dal stranki program, bil njen prvi kulturni delavec. Toda stranka je prišla v svoji oportunistični politiki v nasprotje z doslednimi demokratičnimi načeli, pogazila je svojo dušo, in zato je moral njen vidni predstavnik zapustiti svoje torišče. Avstrijska nemška socialna demokracija se je istotako oddaljila od svojih idejnih stremeljenj, zatajila je svojo preteklost in stremi danes po ministrstvih. Zatajila je svojega pristaša dr. Frca Adlerja, ko je izvršil svoje znano dejanje. — Tudi pri nas doma smo doživeli podobne primere. V. S. L. S. je izključila iz svoje srede ranjkega dr. Jan. Ev. Kreka, ki je bil njena duša, njen idejni predstavnik. Njegov demokratični čut, umstveno dosledno izveden in zvesto negovan, se ni mogel uveljaviti drugače, nego da je zlomil strankarsko disciplino. Jugoslovanska soc. dem. stranka je vse svoje duševne sodelavce takorekoč izprla, iztirala iz svojih uredništev, ker je njih demokratični čut prišel v nasprotje z utilarističnimi voditelji. — Demokracija je na pohodu, njeno zmagovito bistvo so intelektualci prvi zapopadli, pokazali ljudstvu njen poglobitni sad: narodno in individualno osvoboditev. Utilaristi, ki so demokratični zgolj po obliki, ne pa tudi čustveno in kulturno bistveno, se pridružujejo njenim naravnim nasprotnikom. Pri njih je demokracija na jeziku, v srcu je ni. V tem znamenju prihaja doba, o kateri je prorokoval rajnki dr. Jan. Ev. Krek, da bo razdelila narode tudi na znotraj na dva velika tabora: za osvoboditev in proti osvoboditvi. Prvi tabor bo neprimerno večji; socialni, kulturni in umstveni razvoj mu jamči zmago.

*Abditus.*

**Vraz - Prešeren.** — Moj prvi sestavek pod tem naslovom ni bil niti kritika Lobodovega članka „Za kulturno zedinjenje Jugoslovanov“ („Slovan“ str. 179) niti odgovor nanj, ker se sploh ni oziral na celotni članek, temveč se je samo naslonil na Lobodov protest zoper nameravani slovenski prevod Merežkovskega romana „Leonardo da Vinci“ ter ob tem „aktualnem primeru“ in ob Lobodovi napovedbi: „rešen bo Prešeren-Vrazov problem v Vrazovi smeri, ali po Prešernovi